

end een Ting. — Undertiden findes almindelige tyk-
nakkede Økser paa Marker og Heder, haardt med-
tagne af Nakkeslag, maaske har disse gamle Økser
været brugt som Kiler.

H. Øllgaard.

En genstridig Rytterbonde i Gunderup.

Den 1. Maj 1690 blev Regimentsskriveren ved 1. jydsk Rytterregiment Anthonius Barckman suspenderet, mistænkt for Bedrageri. Den nye Skriver blev Anders Hansen Rask. Han gik i Lag med den vanskelige Opgave at lede og administrere det vidtstrakte Ryttergods, hvoraf der dengang var meget i Ribe Amt. Tiderne var daarlige, Godset fattigt og Kravene store. Under Arbejdet med at drive Godset frem var det ingenlunde altid, han havde Bønderne paa sin Side. De havde erfaret, at Henvendelser fra Herskabet ofte betød mere Ydelse og flere Fortrædeligheder. Modvilje og passiv Modstand kunde imidlertid hidse den daglige Leder op til Overgreb. Saa vidt jeg kan skønne er det dette, der ligger bag ved Regimentsskriverens Forhold til en Rytterbonde i Gunderup i Aarre Sogn.

Hvert Aar afholdt Regimentets øverste høje Ledelse en Session, hvor Skriverens Regnskab og Godsets og Bøndernes Forhold behandlede.

Til Sessionen 1693 indberettede Rask, at paa en Fjerdedelsgaard i Gunderup har »praktiseret sig ind

en Bonde Knud Jepsen Skrædder i 10—12 Aar«. Det kan se ud til, at han i det knudrede Sprog har villet antyde, at Bonden ikke havde lovligt Fæstebrev. Jeg tror dog, han havde det. Havde der været en ulovlig »Praktiseren«, var Knud Jepsen sikkert smidt ud uden videre Formaliteter. Det er da heller ikke om Fæstebrevet, Striden staar, men om Forsømmelse af Gaarden, et Forhold, der kunde medføre Fæstets Fortabelse, ja give Bremerholms Arbejde.

Skriveren hævder, at Gaarden er forsømt; Knud Jepsen har ladet en Del Agerjord ligge udyrket. Om det ikke var i samme Tilstand ved Fæstets Overtagelse, siges der ikke noget om i Skrivelsen. Imidlertid var det lykkedes Hr. Rask at faa Manden dømt fra Gaarden. Han jog ham dog ikke straks bort — ifølge hans egen Fremstilling — men tilbød tværtimod, at han maatte blive, hvis han vilde dyrke det hele og love Bedring. Det vilde Bonden ikke love. Der var utvivlsomt gjort Uret imod ham, og han er aabenbart oprørt i sit Inderste herover.

Regimentsskriveren antog saa en ny Fæster. Da Knud Jepsen mærkede det, benyttede han sig af et for bortflyttende Fæstere ikke ualmindeligt Trick: at nedbryde og udtage nogle Sparrer og Lægter under Taget; desuden blev Vogne og Døre — stadig efter Skriverens Fremstilling — »voldeligen nedslagen«, og han truede med at stikke Gaarden i Brand, hvis han skulde drives fra Hus og Arne. Endelig klagede han til Kongen og paastod, at Skriveren havde forfulgt ham af Had.

Hr. Rask foreslaar Sessionen at lade Bonden gribe og gøre ham til Soldat, da »han ej er ved Midler, hvormed hans Majestæt kan være fornøjet, for hvis (hvad) han allerede tilkendt er eller kunde blive, er og at befrygte, om han saaledes som en Løsgænger

bliver hengaaende, han da efter Djævelens Indskydelse skulde forulykke samme Sted (Gaard) med flere ved Ildebrand«.

Skriveren har ikke sparet sig. I bogstavelig Forstand har han malet Fanden paa Væggen!

De høje Herrer i Sessionen lod sig imidlertid ikke kyse. Tværtimod fandt de, at deres Skriver — alias Ridefoged — var gaaet for uretfærdigt og haardt frem. De afgav nemlig følgende Resolution: »Efter nøje Undersøgning kunde vi ikke nægte Knud Jepsen at være sket nogen Uret af Regimentsskriveren. Derfor forbliver det efter den ovenbemeldte Dom«.

Saaledes blev der sat en Stopper for Skriverens Had og Forfølgelse. Knud Jepsen maatte af med Gaarden; men han slap for Soldatertrøjen og yderligere Overgreb af Ryttergodsets ellers saa mægtige Mand.

(1. jyske Rytterregiment, Kasseregnskab 1693).

H. K. Kristensen.

Foldudbytte 1750.

I et Skifte efter en afdød Vævster og Spindepige Maren Nielsdatter Fiour, der døde 2. Oktober 1750 hos Mads Knudsen Smed i Strudvad, Janderup Sogn, ses det, at hun havde saaet 2 Skpr. Byg og 1 Skp. Mynt Rug (første Kærv) i Fællesskab med en Slægtning Chr. Hansen i Janderup i dennes Jord. Ligeledes havde hun saadan Fællesavl med Hans Faaborg i Strudvad, hvor Avlen »ungefæhr« udgjorde 3 Traver Rug. Skifteforvalteren, Ridefogden paa Hesselmed, gav de to Mænd Befaling til at faa Kornet torsken og opmaalt før næste Møde om Skiftet. Udsæden